

sent, saa snart man vil tale om Handelspolitik. Dér har vi med Kendsgerninger at gøre. Dér er det ikke Ræsonnementer, ikke Teorier, dér er det sikre Kendsgerninger, som intet Menneske er i Stand til at komme udenom. De skal vise, om det ene eller det andet Princip er det rigtige, om muligvis det ene er rigtigt under visse bestemte Forhold og det andet er rigtigt under andre bestemte Forhold. Begge Dele kan nemlig være Tilfældet. Er det noget, der ikke gælder i Økonomien, saa er det Naturlove. Der findes absolut ingen Naturlove i Økonomien, der findes konkrete Forhold, Forhold, saaledes som de ligger paa en given Tid, i et givet Land, som de ændrer sig fra Land til Land og fra Tid til Tid. Det er det eneste, som er og maa være bestemmende for en fornuftig Handelspolitik. I England har vi det store Læreeksempel, fordi dér har begge disse Principper virket, og de er dér naaet til fuld Udfoldelse, de har udlevet sig fuldstændig i den engelske Handelspolitik.

Man er i England i Stand til at følge dem fra Vuggen til Graven, og, hvad der er ikke mindst interessant, man er i Stand til at følge dem i Sæmspillet med et andet Lands Handelspolitik, som krydser den engelske snart under det ene Princip, snart under det andet. Vi har i Sæmspillet mellem Tysklands og Englands Handelspolitik en Periode fra det 13de Aarhundrede op til 1597, i hvilken de den Gang frihandleriske tyske Købmandsstæder gør sig fuldstændig til Herre over engelsk Økonomi, saaledes at det bliver det frihandleriske Englands økonomiske Formynder — frihandlerisk den Gang i Forhold til disse Stæder. Og vi har i en anden Periode i Nutiden det samme Sæmspil mellem Tysklands og Englands Handelspolitik, denne Gang et frihandlerisk England overfor et toldbeskyttet Tyskland. I begge Tilfælde ser vi Nederlaget paa Englands Side. Allerede dette siger os, at det ene eller det andet Princip kan umuligt være afgørende for et Lands Udvikling. Det kommer ganske an paa, under hvilke konkrete Forhold disse Principper bliver indført.

England begynder sin økonomiske Tilværelse som et i høj Grad ekstensivt drevet Agrarland. Man ser det bl. a. deraf,

at Svinet er dets Hovedhusdyr. Saa kommer det i Forbindelse med de tyske Hansestæder, Stæder, der krævede Frihandel, Stæder, som drev Manchester-Politik Aarhundreder før Manchester-Systemet var opfundet. Disse Stæder afkøber Englænderne deres Uld, og gennem dette Samarbejde sker der en Tilbagevirkning paa det engelske Landbrug, saaledes at det dog løfter sig op fra i Hovedsagen at drive Svineavl til at drive Faareavl. Man ser ganske tydeligt Virkningen gennem en Statistik fra 1327, der ganske vist ikke omfatter hele Landet, men dog et betydeligt Areal, idet den angiver Gennemsnittet i Antallet af Besætningerne paa 63 Godser i England. Dette Gennemsnit var 450 Faar, 75 Stkr. Kvæg, 9 Heste og kun 32 Svin. Medens vi altsaa gennem disse Tal endnu erkender et meget ekstensivt Landbrug, ser vi alligevel, at Svinet er traadt tilbage for Faaret. Hele Landets Hovedindtægt udefra bestod i Hovedsagen i Handel med denne Uld. Den bestod i Byttehandel med Flandern, hvorhen Ulden blev bragt for at blive spundet og vævet. Den Gang var England for Flandern akkurat det samme, som Australien nu er for England. — Ja, jeg bemærker nok, at de Herrer interesserer sig for min Bemærkning om Forholdet mellem Svinet og Faaret, men der var jo den Gang ikke Tale om Svineavl i Nutidens Forstand. Det var noget ganske andet, det var til Husbehov. Man kunde ikke have Kreaturer, fordi man ikke havde Føde til dem om Vinteren, og man havde endnu ikke været i Stand til at bringe en virkelig Udvikling af Faarebestanden i Gang. Derfor tør jeg karakterisere det under Datidens Forhold som et Fremskridt, at Svinet maatte træde tilbage for Faaret. Nu for Tiden havde det naturligvis været noget ganske andet, men naar man taler om Fortidens Forhold, maa man stille sig paa Fortidens Standpunkt, ikke paa Nutidens. — Jeg siger: Den Gang var England for Flandern det samme, som Australien nu er for England. Den Gang betød London det, som Sidney, Melbourne og Brisbane nu betyder. Den Gang var Gent og Brügge de Fabriksbyer, i hvilke Ulden blev gjort til Klæde, det samme som Leeds og Bradford nu.